

Investering in de kwaliteitscultuur binnen het MBO – project **QUAL4T2**

(kwaliteitsverbetering voor teams, 2)

Onderwijsteams in het mbo moeten in hun dagelijks werk continue bepalen hoe ze de beschikbare uren besteden. De professionals moeten lesgeven, coachen, bedrijven bezoeken, hun onderwijs voorbereiden, vergaderen over voortgang van studenten en hun onderwijsprogramma, examineren, de nieuwste ontwikkelingen in de branche volgen, en onder alle omstandigheden voldoen aan de wettelijke basiseisen...

Dat betekent dus op de juiste momenten de juiste prioriteiten stellen. Maar wat moet en wat kan wachten en wat absoluut niet? Ofwel: waar liggen de risico's? En wat hoort nu eigenlijk bij je dagelijks werk, en wat komt voort uit de gezamenlijke ambitie? Hiervoor is het noodzakelijk dat teams jaarlijks doelen (bij-)stellen en verbeteractiviteiten opstellen in hun teamplan. Het is cruciaal dat de juiste ambities worden gekozen en passende activiteiten worden gepland!

Docenten gaven namelijk aan het eind van het eerste kwaliteitsproject, dat van najaar 2013 tot voorjaar 2016 liep aan nog steeds niet het gevoel te hebben dat zij genoeg kennis en instrumenten bezitten om een goed teamplan samen te stellen volgens de Plan-Do-Check-Act cyclus. Juist dit is een absolute voorwaarde om de lange termijn strategie en visie van de organisatie effectief te verbinden met de 'korte' termijn activiteiten en de ambities van de teams op de werkvloer.

Doelgroep

De belangrijkste doelgroep wordt gevormd door de docenten in hun teams. Deze worden ondersteund door teamleiders, teamleden met kwaliteit als aandachtsgebied en hun directeur (zij vormen daarmee de subdoelgroepen in de tweede lijn). De docenten en trainers worden in het project benaderd als professionals, waarbij men wordt geprikkeld om de kwaliteit van het onderwijsproces stelselmatig te verbeteren, bewust rekening houdend met/ werkend aan de kwaliteitscultuur binnen het team. In de huidige situatie is er geen sprake van een gericht bewustzijn over de verschillen in cultuurbeleving, waarbij ook direct moet worden genoteerd dat er overigens geen sprake van goed of slecht is.

Projectmatig wordt een bottom-up aanpak voor het ontwerpen van effectieve teamplannen voor het mbo geïntroduceerd. Dit aansluitend bij de feedback uit het vorige project, waarin een toolbox werd geïmplementeerd gericht op de individuele docent. Nu verschuift de focus dus naar het team. Goede doelen vormen die leiden tot verankerde verbeteringen in het onderwijsprogramma en betere resultaten is namelijk geen eenvoudige taak!

Teamplannen

Door teams te voorzien van een aantal goede en toegankelijke instrumenten die helpen om tot een strategische planning te komen, wordt verwacht dat teams uiteindelijk betere en duurzame teamplannen ontwikkelen, die leiden tot de aan de voorkant gewenste en geformuleerde verandering. Instrumenten die helpen in het proces om tot de ontwikkeling van het teamplan te komen, maar ook om te bepalen wat er wel en niet in een teamplan thuis hoort. Niets is namelijk frustrerender dan halverwege het schooljaar al te moeten constateren dat je de doelen van het eerste semester al niet gehaald hebt en helemaal geen ruimte meer hebt om nog aan de planning van het tweede semester te beginnen! Geen reden hebben om te vieren; je zorgen maken om waar je staat als team; enz. Een dergelijk teamplan, hoe goed bedoeld ook, is gedoemd om in de bureaulade te verdwijnen.

Een realistisch teamplan leidt echter tot een gezamenlijke focus op wat er echt toe doet, verhoogd de sfeer in het samenwerken aan haalbare doelen en het reikhalzend uitzien naar het vieren van successen. Het vertrouwen van de teamleden in zichzelf en elkaar groeit, er ontstaat een cultuur van samen werken vanuit urgentiebesef, met een duidelijke focus voor ogen, de kwaliteitscultuur binnen het team verandert...

Kwaliteitscultuur

In het nieuwe Toezichtkader van de inspectie neemt de cultuur van kwaliteitsbeleving een prominente rol in. Juist het versterken van de kwaliteitscultuur is voor teams wezenlijk om effectief te kunnen samenwerken.

Daarvoor is allereerst het besef nodig dat:

- ieder teamlid een eigen beeld van de huidige kwaliteitscultuur heeft,
- het beeld van de teamleden divers kan zijn,
- een gezamenlijk bewustzijn noodzakelijk is waarvoor het gesprek over de verschillende inzichten noodzakelijk is
- hierna ook aan een gezamenlijke cultuur van kwaliteitsverbetering kan worden gewerkt
- hiervoor door het Nederlands referentiepunt kwaliteit (EQAVET.NL) een viertal portretten is ontwikkeld dat gebruikt gaat worden. EQAVET.NL is eveneens als geassocieerd partner bij dit project betrokken, waardoor landelijke ontwikkelingen en de ontwikkelingen binnen de organisatie op een lijn liggen en we van elkaar en met elkaar kunnen leren

Producten

Binnen dit project worden 3 hoofdproducten opgeleverd, die ook digitaal beschikbaar zijn:

Een kwaliteitsboek waarin ondermeer omschreven staat hoe je een effectief teamplan kunt opstellen, voorbeelden van diverse teamplan modellen en natuurlijk een toelichting bij de instrumenten die gebruikt kunnen worden voor analyse, prioritering, etc.

Een good practice boek met pareltjes uit de praktijk van onderwijsteams die tijdens het pilot jaar 2017/2018 naar voren komen. De voorbeelden komen niet alleen uit de eigen organisatie maar ook uit partnerorganisaties.

Een trainingprogramma dat binnen de eigen mbo organisatie als scholing gebruikt kan worden naar teamleiders of teamleden met kwaliteit als aandachtsgebied/taak, maar ook een self-service programma dat door/met het team kan worden gebruikt.

Project

Wat gaat er de komende twee en een half jaar binnen het project QUAL4T2 gebeuren?

1. Start met een bureau onderzoek naar de stand van zaken in de eigen organisatie en in het land
2. Vervolgens wordt een 0-meting uitgevoerd bij de pilot teams en eventueel een controle team
3. Op basis van de resultaten wordt een versie 01 van het kwaliteitsboek ontwikkeld en bij de pilot teams geïntroduceerd
4. Een pilot fase vindt tussen augustus 2017 en juli 2018 plaats in de eigen organisatie, maar ook in partner mbo-organisaties in Italië, Spanje en Denemarken. Tijdens deze fase wordt geïnvesteerd in het als gehele team werken met het teamplan en het bewustzijn van en de sturing op de eigen kwaliteitscultuur.
5. Daarna wordt opnieuw een meting bij de pilot teams uitgevoerd om de verandering te meten, daarnaast wordt feedback opgehaald voor de verbetering van de producten
6. Een definitieve versie van het kwaliteitsboek wordt geschreven, instrumenten worden aangepast, teamplan modellen aangepast/ontworpen
7. Het good practice boek wordt samengesteld, waardoor teams ook kunnen leren van elkaars successen

8. Het trainingsprogramma wordt ontwikkeld voor de langdurige training (een week) en uitgevoerd in 1^e kwartaal 2019
9. Het workshop programma wordt ontwikkeld, beschikbaar gesteld en uitgevoerd
10. Alle producten worden geïmplementeerd in de organisatie
11. Zowel de pilot versies als de definitieve versies worden via de website beschikbaar gesteld voor andere mbo-scholen in ons land. De partners verwachten overigens dat het materiaal ook in overige onderwijssoorten en in docentenopleidingen gebruikt kan worden.

EU prioriteiten

Het project wordt gesponsord door het Erasmus+ programma (KA2 Strategische Partnerschappen, call 2016, aanvrager en coördinator Landstede Groep, Margrieta Kroese) en is verbonden aan de volgende Europese prioriteiten:

- De verdere ontwikkeling van kwaliteitsborging mechanismen in het mbo
- Voortdurende investering, actie en efficiëntieverbetering in onderwijs en training
- Uitbreiden en ontwikkelen van de competenties van professionals in het onderwijs

Nederlandse prioriteit

De activiteiten die we uitvoeren zijn direct gelinkt aan de prioriteit die de ministervan OCW, de inspectie en het nationaal referentiepunt mbo voor kwaliteit (EQAVET.NL) stellen rondom kwaliteitsverbetering/-borging en het werken aan kwaliteitscultuur in een organisatie/team.

Partners zijn:

- Landstede Groep - NL, vertegenwoordigd door Margrieta Kroese (coördinator), Bert Hamhuis en Gerrard Vinke
- Politeknika Ikastegia Txorierrri - ES, vertegenwoordigd door Anabel Menica
- CIOFS-Formazione Professionale – IT, vertegenwoordigd door Francesca di Paolantonio
- IDEC SA – EL, vertegenwoordigd door Natassa Kazantzidou
- Kôge Handelsskole – DK, vertegenwoordigd door Gitte Dyrlov